

Lo nostro

Bernat Puigtobella. Barcelona.
/ 21.03.2013
Segueix a @nuvol_com

Tuiteja

Núvol ha obert via twitter un debat sobre la conveniència o no de normativitzar l'article neutre 'lo'. Hem consultat lingüistes i escriptors, professors i correctors i us oferim aquí un ventall d'opinions i contraopinions. No sembla haver-hi terme mig. Hi ha els que consideren que no és el moment de flexibilitzar la norma i els que per raons dialectals o literàries consideren que caldria acceptar l'article neutre.

Ignasi Moreta, editor de Fragmenta, un segell d'assaig en català

L'editor de Fragmenta, Ignasi Moreta, ha trencat una llança a favor de normativitzar l'ús en un article publicat a Núvol. "Hi ha problemes lingüístics creats per la interferència d'una llengua veïna" sosté Moreta. "N'hi ha de creats per la ignorància o la desídia dels mitjans de comunicació, dels docents i de la població en general. I n'hi ha de creats per la normativa. El *lo* neutre és un exemple claríssim de problema creat per la normativa".

Joan Giner, lexicògraf valencià que acaba de publicar l'estudi *El valencià de la Valldigna*, considera que el tema de l'article neutre és delicat: "A València, com pertot, hi ha diferents sensibilitats sobre la normativa lingüística, però em fa la impressió que la batalla de València ha polaritzat les posicions. Eixa és la meua impressió, que ací hi ha més resistència, sovint, a incorporacions com eixa a la normativa perquè les tenim marcades com a posicions blaveres i inconscientment ho associem a tot allò que aquest moviment ha representat a casa nostra. És com ho veig: crec que sovint els valencians hem optat per estàndards o per formes allunyades de la nostra parla, innecessàriament, perquè aquest conflicte ens va espantar a aquesta posició com a conseqüència del rebuig a les posicions secessionistes.

Segons Giner, "la incorporació del "lo" a la normativa és delicada: eixos canvis poden produir efectes en

Altres articles del mateix autor

- Verballiada 2013: "Faci com Messi en un mercat persa"
15.4.2013 Notícies
- Pere Virgili retrata l'escuderia LaBreu
12.4.2013 Notícies
- Els guionistes de La Sarsuela
11.4.2013 Opinió
- Barcelona, sota la lupa de The New Yorker
10.4.2013 Notícies
- Txarango tanca avui la celebració de la Verballiada a L'Auditori de Barcelona
10.4.2013 Notícies

+ Llegits

- 1 Verballiada 2013: "Faci com Messi en un mercat persa"
- 2 Editar Sebastià Bennasar
- 3 Una novel·la lluminosa
- 4 Un catorze d'abril al Món Llibre
- 5 Pujol llegeix (a la presó) La pell de brau
- 6 La «vella i podrida Europa»
- 7 La fotografia dins el marc digital
- 8 Pàjarus de Catalunya i altra fauna d'estar per casa
- 9 D'un parèntesi molt curt
- 10 La primera Revetlla de Sant Jordi a les Biblioteques

l'usuari com la inseguretat, la sensació que la normativa és molt canviant i el que hui és prohibit demà és plenament correcte... Sé que hi ha estudis que defensen la genuïtat de l'estructura i la conveniència de la incorporació a la normativa, ara, no en conec amb profunditat el tema. Això sí, crec que eixos canvis demanen molta prudència, temps i fins i tot pedagogia si és que es decideix fer-los. No crec tampoc que siga l'aspecte de la normativa més urgent a revisar".

Emili Casanova, en canvi, ha defensat l'acceptació del 'lo'. En un article titulat "L'evolució de la construcció ço que>lo que, i d'altres amb lo", (2001), sosté que 'lo que' és ben genuí, com demostra: a) que siga viu en tot el català, b) que nasca en el moment que 'ço que' es va demostrar inviable per la confusió entre ç i s, i c) per la creació de l'article masculí el, com a restaurador del sistema. Només una normativa a la defensiva, que estima convenient no corregir cap de les propostes de Pompeu Fabra i l'existència en castellà de la mateixa construcció lo que, lo de, ha evitat la seua normativització. Per tant, considere genuí el lo que abstractiu, i crec que ni el que ni allò que supleixen la seua existència.

En canvi, des d'Elx Joan-Carles Martí Casanovas escriu [un article a Núvol](#) en què adverteix que la defensa acrítica de 'lo' neutre significa donar ales al secessionisme valencià: "Ni els escassos secessionistes valencians s'han atrevit mai a demanar un retorn general a "lo poble" o "los gossos" pel que fa als articles. En canvi, són uns defensors abrandats del "lo" neutre. El primer motiu deu ser oposar-se a la unitat de la llengua. Saben que la morfosintaxi diferenciada és el que ens assenyala el camí de la partició. La sinonímia no té cap importància. La realitat comarcana intravalenciana els demostraria més complexitat com ho faria la realitat comarcana intracatalana. Alguns reformistes, però, acusen uns altres de tenir una agenda política que ells no tindrien. Remet als estudis sobre el "lo" neutre que es poden consultar també a la xarxa. Ara, m'ha estranyat trobar defensors del "lo" neutre que no l'empren mai quan escriuen. Els deu fer cosa ser citats com els primers a fer-ho. La casta universitària té els seus tics i manies".

Jaume Macià

Jaume Macià ofereix arguments semblants per defensar la norma actual en un article titulat [Defensem lo masculí](#), publicat a Núvol: "Com a professor de català i, també, com a usuari de l'idioma, penso que propostes com la d'admetre l'article *lo* castellà col·laboren a obrir més bretxes en la desestabilització de la norma estàndard i del consens dels parlants d'arreu del territori. Cal treballar per la unitat i per difondre una llengua més rica, no pas dedicar temps i forces a desfer la feina de centenars de persones eminentes, divulgada per multitud de professors i reflectida en centenars de gramàtiques o manuals i en tot el que s'ha escrit d'un segle ençà."

L'escriptor Pep Coll, autor del Pallars, i el jove filòleg de les Terres de l'Ebre Oriol Fuster advoquen per la 'flexibilització' en l'àfer de l'article neutre. Tots dos són escriptors que escriuen des de la perifèria i defensen les formes dialectals en l'àmbit literari.

En resposta a les argumentacions de Macià, Oriol Fuster Cabrera apunta al seu article [Triple salt mortal](#), publicat a Núvol, que els catalans "tenim ben assumit que la situació de la llengua catalana és la que és per factors extralingüístics. Que, tenint una llengua per normalitzar, quan saltem a l'escenari dels debats sobre norma cal fer un salt doble i introduir necessàriament la sociolingüística en el debat. Fins aquí molt bé. Però també hauríem d'assumir que si el trapezista es passa de frenada, i el doble salt es converteix en un de triple, l'acrobàcia pot acabar molt malament".

Oriol Fuster i Cabrera pren partit per l'article neutre

Pep Coll manté una lluita des de fa anys per l'ús normal de 'lo' en les seves novel·les. I a l'article '[Lo més pesat de tot](#)', publicat avui a Núvol, lamenta que encara ara els correctors, integristes que adoren el diccionari Fabra com si fos la kaaba vermella, li corregeixin l'article neutre. "Miro de defensar-lo argumentat que no es tracta d'un dialectalisme, ni d'un calc del castellà, que és ben viu en la llengua col·loquial i que és una expressió genuïna per referir-se conceptes abstractes".

Jaume Macià insisteix que no hi ha "cap llengua romànica fora del castellà que tingui aquest *lo* (neutre, abstractiu o part d'elements fraseològics) i puc afirmar que el nostre *lo* (article antic i dialectal, i pronom) és i ha estat sempre masculí fins al desembarcament del castellà. Per tant, adoptar aquesta eina castellana fóra avançar en la subordinació d'un idioma ja massa desfigurat en l'ús quotidià oral".

Pep Coll explica que algunes vegades ha intentat indultar els neutres proscriu en els diàlegs directes. "Però, què faig en el diàleg indirecte? I en els paràgrafs narratius en què domina l'anomenat estil indirecte lliure? Els recursos narratius són plens de possibilitats i combinacions. Quina hauria d'adoptar per ser coherent? *El* més fàcil és claudicar, que és *el* que faig sovint. Per fatiga més que no pas per convicció. Envejo els escriptors de llengües normals, (o sigui, lliures), que no se senten obligats contínuament a fer de filòlegs i encara menys de gramàtics".

Jaume Macià, en canvi, alerta de l'argument de l'oralitat. "Basar-se en el suport oral que té l'ús de *lo* per enaltir-lo a norma comuna fóra inoportú perquè obre un front de divisió i, doncs, esdevé un parany que ens posaríem nosaltres mateixos en el ja prou difícil procés normativitzador i normalitzador. O és que encara hi ha algú que pensi honestament que la distància creixent respecte de la normativa és culpa d'aquesta mateixa normativa?"

Bernat Puigtobella

@puigtobella <http://www.nuvol.com>

Tuiteja

Deixa un comentari

L'adreça electrònica no es publicarà Els camps necessaris estan marcats amb *

Nom *

Correu electrònic *

Lloc web

Comentari *

Enviar

6 Comentaris

oriol el 21 març 2013 a les 11:21 ha dit:

Doncs per les terres de Ponent, el 'lo' es lo més comú; almenys parlant (molts també escrivint). Personalment no crec que importi si es normativitza o no, la gent que l'utilitza el continuarà utilitzant i els que no ho feien doncs no l'utilitzaran.

Respon ↓

oriol
el 21 març 2013 a les 11:25 ha dit:

visca les errades i los accents al revés !

Respon ↓

Joan el 21 març 2013 a les 13:43 ha dit:
Tinc entès que a l'Alguer s'utilitza, i no crec jo que l'Alguer
haja estat castellanitzat. Jo continue passejant-me per lo poble i
continue volent viatjar per tot lo món. No veig el motiu pel què
ha d'estar prohibit.

L'AVL l'accepta en ambits col·loquials, però no en els formals.
És que els alts carrecs han de parlar diferent de la gent del
carrer?

Respon ↓

Un altre Joan
el 21 març 2013 a les 19:23 ha dit:

Presteu atenció, Joan i Oriol: el que feu servir als vostres
texts com a exemples són articles masculins, no són
l'article neutre "lo" de què tracta el text de dalt.

Respon ↓

pau el 22 març 2013 a les 0:29 ha dit:
al final no se a q us referiu q si neutre o masculí.. haure d'passar
per la viqui.
jo empr el lo, pero senyors entesos posuvos dacord. la oralitat no
e cap criteri
buenu bucadill jamo i ques vale pues guai"

Respon ↓

Lluís Barberà i Guillem el 26 març 2013 a les
13:06 ha dit:

En el terme intermedi es troba la llibertat emocional, és a dir,
la moderació. Balmes va dir que no és tolerant qui no tolera la
intolerància.

Dia a dia procure ser-ho amb els que pensen i actuen de manera
distinta a mi, tot i que m'agrada enfocar la vida des d'una
posició creativa i positiva.

Es sent segur i la meua individualitat està garantida, això és el
que em repetix sovint, sobretot per a sentir-me immune i
mantindre la calma allà on hi ha negativitat, en este cas,
resistència al canvi.

També dien que la calculadora..., i en espais oberts, sabem que
és molt pràctica. ¿A qui se li ocorreria, a hores d'ara, fer arrels
quadrades a mà? Sí, en conec un cas, com a mínim, però en què
l'aprenent rep eixe ensenyament. El sentit pràctic i, sobretot,
l'esperit democràtic, és tot un acte de civisme.

Si alguna vegada heu llegit a l'uruguaià Mario Benedetti,
trobareu un exemple de cant a la llibertat. I n'hi han, de més
actuals i vius, que també la defenen, des d'un humanisme
compatible amb unes regles mínimes per a viure en pau.

Per damunt de la correcció està el reconeixement a la riquesa
cultural i lingüística. Considere interessant reconèixer que hi
han poques llengües escrites en el món, en relació a l'immens
mosaic.

Quan he fet un canvi, me l'he plantejat unes quantes vegades i,
a més, m'he parat a vore si això em crearia benestar i, com a

parlant (u més entre tots i amb la mateixa dignitat com a una persona més) i com a mestre, podria contribuir a la creació d'una societat més oberta a la pluralitat i a l'actitud cívica.

Reconec que escoltar "als altres" té un punt a favor: diluïx les tensions i és senyal de fortalesa interior, d'autocontrol. I també, que respondre amb moderació és senyal de maduresa emocional. Ja sé que estos temes no ixen en l'ensenyament ordinari, però... ¿què voleu que li faça, si els tinc prou assumits? Quan algú intenta imposar-me el sentiment de comunitat, busque espais i formes a on el reconeixement a les minories, a la diferència i a la llibertat d'expressió estiguen presents.

Una abraçada a totes les persones que parlen la mateixa llengua, indistintament dels nostres posicionaments.

Lluís

Mestre

"L'escola de la pacificació" (PDF)

Respon ↓

[Qui som](#) · [Manifest](#) · [Avis legal](#) · [Contacte](#) · [Política de privacitat](#) · [Normes de participació](#) · [Patrocinadors](#)

Disseny Web: iEstrategic